

Blżej Polski

Nawigator szkolny

Nawigator szkolny

Wykorzystaj cyfrowe skarby kultury!

Spis treści: rozdział 5

Blżej Polski	3
Portale multimedialne	3
Where is Poland?	3
Jan Karski, Muzeum Historii Polski	5
Żydowska Warszawa, Muzeum Polin	6
Wystawy online	7
Kolekcje muzealne	8
Cyfrowe MNW/Digital NMW	8
Arkusze edukacyjne w języku angielskim	9
Wirtualne Muzea Małopolski	9
Otwarta Zachęta	10
Inne kolekcje muzealne	10
Artykuły	10
Portal culture.pl	10
Muzeum Historii Polski	11
Science in Poland – Nauka w Polsce	11
Serwis zabytek.pl	12

Bliżej Polski

Dostępne w internecie obcojęzyczne materiały edukacyjne związane z kulturą i historią Polski ułatwiają wiele zadań – uczniowie mogą skorzystać z nich, aby przygotować prezentację lub rozprawkę na temat kultury swojego kraju w obcym języku; można je wykorzystać przygotowując się do spotkań i wymian międzynarodowych; są niezwykle cenne dla uczniów i studentów poza granicami naszego kraju, środowisk polonijnych, a także uczniów i studentów, którzy przyjechali do Polski z innych krajów.

Poniżej opisujemy kilka szczególnie interesujących źródeł wiedzy o polskiej kulturze i historii dostępnych online. Wszystkie przedstawione niżej zasoby cyfrowe są dostępne w całości w języku angielskim, niektóre dodatkowo także w innych językach obcych.

Portale multimedialne

Where is Poland?

whereispoland.com

Where is Poland? – czyli „Gdzie jest Polska?” – to nowoczesny, rozbudowany portal prezentujący różne aspekty polskiej kultury na tle epoki zaborów i starań zmierzających do odzyskania niepodległości. Portal został przygotowany z dużą dbałością o szczegóły oraz o wygodę użytkownika; można go czytać i oglądać na komputerze, tablecie lub smartfonie.

Podtytuł prezentacji to „Historia Polski pod zaborami, widzianej oczami cudzoziemca”. Narracja prowadzi przez 9 rozdziałów, pomiędzy którymi możemy się poruszać po osi czasu. Kolejne rozdziały zatytułowano [Where is Poland?](#) (Gdzie jest Polska?), [A Nation without a State](#) – (Naród bez państwa), [Literature and Censorship](#) (Literatura i cenzura), [Poland outside of Poland](#), (Polska poza Polską), [The Ambassadors](#) (Ambasadorowie), [Women and Emancipation](#), (Kobiety i ich emancypacja), [Who is Polish?](#) (kto jest Polakiem?), [Poland Imagined](#) (Polska wyobrażona), [The Road to Independence](#) (Droga do niepodległości).

Każdy z rozdziałów zawiera zdjęcia, krótkie filmy i animacje, fragmenty dźwiękowe oraz elementy interaktywne – możemy na przykład wcielić się w celników konfiskujących na granicy zabronione książki, a także, między innymi:

- Przeglądać widokówki Warszawy i Poznania z okresu zaborów i zlokalizować je na mapie,
- Ćwiczyć używanie języka ezopowego dobierając ezopowe wyrażenia do ich ukrytych znaczeń,
- Obejrzyć rękopis i przekonać się, które słowa zostały wykreślone przez cenzurę,
- Zaprojektować plakat wspierający walkę sufrażystek o prawo głosu,
- Zobaczyć na mapie emigracyjne szlaki wybitnych artystów i dzieł, które stworzyli z dala od kraju,
- Na innej mapie – prześledzić miejsca, w których na Syberii pracowali wybitni polscy naukowcy.

Wyobraź sobie kraj w samym sercu Europy ... gdzie każda podróż za granicę wymaga pozwolenia władz ... gdzie rządowi cenzorzy dokładnie badają nawet książki kucharskie ... gdzie ludzie nie mogą publicznie mówić w swoim ojczystym języku ... gdzie pracownicy nie mają praw ... gdzie kobiety nie mają prawa głosu ... gdzie w rzeczywistości nie ma żadnych wyborów. Emigranci z tego kraju szturmem zdobywają Paryż i zapętniają pokłady statków zmierzających do Ameryki... Czy to „Czarne Lustro”? Albo „Rok 1984”? Nie! To rok 1885! A my jesteśmy w Polsce.

[Culture.pl presents: Where is Poland](#), Culture.pl

Każdy z poruszanych tematów jest opisany ciekawie i obrazowo. Polska pod zaborami przedstawiona jest z perspektywy duńskiego pisarza, krytyka literatury Georga Brandesa, który kilkakrotnie odwiedzał Polskę, zafascynowany jej kulturą. Pisarz odwiedził między innymi Warszawę, Kraków i Lwów. Popierał sprawę polską na arenie międzynarodowej i w 1888 roku napisał książkę o Polsce zatytułowaną *Indtryk fra Polen* – Wrażenia z Polski (1888).

Multimedialny przewodnik idzie tropem pisarza-podróżnika i przy pomocy ilustracji, animacji i mini-gier prowadzi internautów przez kolejne aspekty rzeczywistości okresu zaborów, widziane z pewnego dystansu, gdyż Brandes, cudzoziemiec, podziwiał kulturę i wolę walki Polaków, ale dostrzega także ich problemy.

Przewodnik prowadzi nas przez ostatnie trzy dekady zaborów. To czas pełen paradoksów: z jednej strony nasila się brutalna polityka rusyfikacji i germanizacji, z drugiej jest to czas niezwykłego rozkwitu polskiej kultury. Wreszcie to czas szybkich zmian: modernizacji, industrializacji i narodzin nowoczesnego polskiego

społeczeństwa. Patrząc na ten złożony okres w historii, odwołujemy się do uniwersalnych problemów, które pozostają aktualne dla współczesnego czytelnika: autorytaryzm, nierówności społeczne, konflikty etniczne i doświadczenie emigracji.

- [Culture.pl presents: Where is Poland](#), Culture.pl

Podział całości na rozdziały z pewnością przyda się osobom, które chciałyby wykorzystać jego wybrane fragmenty w pracy dydaktycznej. Angażujący charakter prezentacji i obrazowy opis wydarzeń pozwoli uczniom lub studentom korzystać z niego samodzielnie (na przykład w ramach nauki zdalnej lub przygotowań do zajęć). Portal jest dostępny w języku angielskim i rosyjskim.

Jan Karski, Muzeum Historii Polski

karski.muzhp.pl

Wspominany wcześniej portal-pakiet edukacyjny o Janie Karskim został przygotowany przez zespół Muzeum Historii Polski w dwóch wersjach językowych. [Jan Karski – The story of Poland's wartime emissary](#) to wersja anglojęzyczna portalu. Szeroki kontekst narracji na temat życia i działalności Jana Karskiego to rozbudowana narracja, której szerokim tłem jest okupacja niemiecka w Polsce, funkcjonowanie Polskiego Państwa Podziemnego, problemy życia codziennego podczas wojny i sytuacja ludności żydowskiej.

Scenariusze lekcji (z zakresu historii, języka polskiego, etyki, godziny wychowawczej) zostały również przetłumaczone [na język angielski](#). Materiałom towarzyszy słowniczek pojęć, dostępny zarówno w wersji polskiej, jak i [angielskiej](#), a także słowniczek biograficzny osób wymienionych w tekstach – również w obydwu wersjach językowych.

Pakiet odwołuje się do metody *case study* – na „wielką” historię patrzymy przez los jednostki i za jego pomocą pokazujemy najważniejsze aspekty rzeczywistości, w której żył i działał Jan Karski. Jego niewątpliwym atutem jest możliwość wykorzystywania materiałów na wielu dziedzinach szeroko pojętej edukacji humanistycznej. Tak przygotowany materiał wpisuje się w założenia nowej podstawy programowej, jak i podstawy dla uczniów polskich uczących się za granicą.

Portal obrazowo przedstawia realia II wojny światowej w Polsce i misje Jana Karskiego. Dobór materiałów archiwalnych, tekstów, ilustracji i dokumentów tworzy całość, która każdemu zapadnie w pamięć.

Żydowska Warszawa, Muzeum Polin

warsze.polin.pl/en/

W [serwisie edukacyjnym Żydowska Warszawa](#) na stronach Muzeum POLIN wszystkie trzy rozbudowane multimedialne prezentacje są dostępne zarówno w wersji polskiej, jak i angielskiej – łącznie z komiksowymi narracjami pod tytułem [Historie i kreski](#) przedstawiającymi historie z życia dziewięciorga mieszkańców Warszawy pochodzenia żydowskiego – Marka Edelmana, Henryki Wujec, Antoniego Słonimskiego i innych.

Dialogi i kadry opowiadają historię każdej z przedstawionych osób na tle historii przed- i powojennej Polski. Na kadry nałożone są interaktywne punkty, klikając w nie otwieramy okienka z tekstem, zdjęciami i materiałami filmowymi przedstawiające historyczne tło wydarzeń.

W języku angielskim dostępna jest również prezentacja [In the footsteps of Janusz Korczak](#) pozwalająca [poruszać się po ulicach Warszawy śladami Janusza Korczaka](#), przedstawiająca życie pedagoga i jego losy podczas okupacji, a także prezentacja [Past and Present](#) (Przeszłość i teraźniejszość).

Wystawy online

artsandculture.google.com

W serwisie [Google Arts and Culture](#) swoje strony, prezentacje i wybrane zbiory ma [wiele muzeów z całego świata](#) (aby przeglądać zbiory muzeów z różnych krajów, można [skorzystać z mapy](#)). Spośród instytucji z Polski najwięcej wystaw przygotowało [Muzeum Historii Polski](#) – możemy tu obejrzeć [20 wystaw online](#). Każda z nich to kilkanaście lub więcej plansz zawierających teksty oraz fotografie, mapy i inne materiały archiwalne; każda została w pełni opracowana w dwóch wersjach językowych – polskiej i angielskiej. Znajdziemy tu między innymi prezentacje:

- [Tadeusz Kościuszko – a Man of Vision](#) (Tadeusz Kościuszko – człowiek idei);

- [Witold Pilecki](#);
- [Warszawska Cytadela](#);
- *Passage to India* ([Droga do Indii. Polskie osiedla w Balachadi i Valivade](#))

Ponadto w serwisie znajduje się 1000 fotografii z kolekcji Muzeum Historii Polski z opisami w całości w języku angielskim.

[Muzeum Narodowe w Krakowie](#) przygotowało [7 prezentacji](#), z których 3 dotyczą życia i twórczości Stanisława Wyspiańskiego. Wybrane wystawy MNK online dostępne na platformie Google w języku polskim i angielskim to:

- [Stanisław Wyspiański – Życie ukazane w pastelach](#)
- [Stanisław Wyspiański: projekt monumentalny](#)
- [Kraków i Paryż w życiu i twórczości Stanisława Wyspiańskiego](#)
- [Nie tylko Dama: kolekcja Muzeum książąt Czartoryskich](#)
- [Niepodległość](#)

Platforma Google pozwala także na [wirtualne zwiedzanie wybranych sal](#) Muzeum Narodowego w Krakowie przy pomocy Google Street View.

Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie prezentuje w portalu wystawy poświęcone polskim strojom ludowym:

- [Regional Types – Traditional Polish Folk Costumes](#) (przegląd najważniejszych rodzajów męskich i kobiecych tradycyjnych strojów ludowych z różnych regionów Polski, ilustrowana zdjęciami elementów stroju z kolekcji Muzeum Etnograficznego oraz filmami wideo). Wysoka rozdzielczość zdjęć pozwala obejrzeć szczegół każdego z prezentowanych strojów ludowych.
- [Traditional Polish Folk Costumes in Photography](#) (polskie stroje ludowe w fotografii).

Muzeum Powstania Warszawskiego prezentuje w serwisie niecodzienną wystawę [Photographs from the Warsaw Rising](#) (Fotografie z Powstania Warszawskiego). Prezentuje ona sylwetki odważnych fotografów, którzy dokumentowali ówczesne wydarzenia. Z tej perspektywy ukazane jest szersze tło historyczne.

Inne interesujące wystawy online w serwisie to między innymi:

- [Helena Modrzejewska](#) (przygotowana przez Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego)
- [Paderewski](#) (przygotowana przez Muzeum Narodowe w Warszawie)
- [The Faras Gallery. Treasures from the Flooded Desert](#) (Galeria Faras. Skarby z zalanej pustyni, Muzeum Narodowe w Warszawie)
- [Polish Theatre Poster](#) (polskie afisze teatralne, Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego).

Kolekcje muzealne

Cyfrowe MNW/Digital NMW

cyfrowe.mnw.art.pl/en/

Zarówno nawigacja, wyszukiwarka, jak i metadane obiektów oraz opisy poszczególnych dzieł sztuki w portalu [Cyfrowe MNW](#) zostały przetłumaczone na język angielski. Na stronie głównej portalu znajdziemy przycisk umożliwiający przetłumaczenie treści na wersję anglojęzyczną. Po wybraniu obiektu z kolekcji cyfrowej, można zobaczyć wybrany obiekt z metadanymi i opisem w całości w języku angielskim. Niektóre materiały dodatkowe – takie jak filmy czy karty pracy – są dostępne jedynie w języku polskim. Portal jest cały czas rozwijany, a zatem jeszcze nie wszystkie polskojęzyczne opisy zostały przetłumaczone. Tam, gdzie brak jeszcze opisu w języku angielskim, tytuł obrazu w katalogu jest wyświetlany w polskiej, oryginalnej wersji.

Dla obiektów, których opisy zostały już przetłumaczone na język angielski, można pobrać kartę obiektu w wersji anglojęzycznej w formacie PDF.

Arkusze edukacyjne w języku angielskim

Na stronie internetowej [Muzeum Narodowego w Warszawie](#) znajdują się wspomniane wcześniej druki edukacyjne – kilkadziesiąt [rozbudowanych arkuszy edukacyjnych](#), bogato ilustrowanych i opracowanych przez kustoszy MNW. Do pobrania są m.in. arkusze:

- [In the Glow of the Middle Ages – W blasku średniowiecza](#)

- [*On the track of the Battle of Grunwald*](#) – [*Na tropie Bitwy pod Grunwaldem*](#)
- [*On the trail of XIXth Century Art*](#) – [*Na tropie XIX wieku*](#)
- [*Religion and Faith in Church and Home*](#) – [*Galeria sztuki dawnej. Religia i wiara w kościele i w domu.*](#)

Wirtualne Muzea Małopolski

muzea.malopolska.pl/en

Każdemu z ponad tysiąca obiektów znajdujących się w [portalu Wirtualne Muzea Małopolski](#) towarzyszy rozbudowany opis w języku polskim oraz angielskim. Pomaga to zrozumieć kontekst kulturowy i historyczny eksponatów takich, jak [spinka podhalańska](#) czy [wózek z kopalni w Wieliczce](#). Opisy eksponatów w języku angielskim można pobierać ze strony w kilku formatach. Na język angielski przetłumaczono również kategorie eksponatów, wyszukiwarkę obiektów, listę małopolskich muzeów i metadane obiektów.

Ilustracja: [Spinka do koszuli męskiej podhalańskiej](#), Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, Wirtualne Muzea Małopolski, domena publiczna

Otwarta Zachęta

[Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki](#) organizuje wiele wystaw czasowych, w których biorą udział zarówno polscy, jak zagraniczni artyści. Wystawy w tej instytucji łączą tematykę lokalną z problemami globalnymi, wpisując polską sztukę w szerszy kontekst międzynarodowy.

[Serwis Otwarta Zachęta](#) prezentuje dzieła sztuki nowoczesnej i współczesnej, dokumentację fotograficzną wystaw czasowych w Zachęcie, wybrane publikacje, filmy, katalogi wystaw i scenariusze lekcji z zakresu edukacji artystycznej. Nawigacja w serwisie i korzystanie z wyszukiwarki możliwe jest w języku polskim oraz angielskim. Kolekcję Zachęty można przeglądać według kategorii takich, jak typ obiektu (tekst, obraz, wideo, fotografia i inne) czy docelowi odbiorcy (dzieci, dorośli, nauczyciele). Dzięki kategorii „licencja” można również znaleźć w serwisie obiekty, które zostały udostępnione na wolnych licencjach. Opisy obiektów są dostępne w języku angielskim.

Inne kolekcje muzealne

Anglojęzyczne opisy wybranych eksponatów można znaleźć w portalach kilkunastu muzeów z całego kraju, między innymi [Muzeum Narodowego w Krakowie](#) (nawigacja, wyszukiwarka, opisy kolekcji tematycznych, metadane oraz opisy wybranych eksponatów są dostępne w wersji anglojęzycznej) oraz [Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie](#) (w języku angielskim dostępny jest krótki opis każdego dzieła sztuki).

Artykuły

Portal culture.pl

[Culture.pl](#)

Culture.pl to regularnie aktualizowany serwis poświęcony kulturze polskiej. Celem twórców serwisu było promowanie twórczości polskich artystów za granicą, a także edukacja polskich odbiorców. Artykuły i teksty pisane są przez specjalistów – badaczy, historyków sztuki, krytyków – ale skierowane do szerokiej publiczności i napisane angażującym, ciekawym językiem. Teksty publikowane są po polsku, angielsku i rosyjsku. Portal jest podzielony na działy: [muzyka](#), [sztuki wizualne](#), [film](#), [teatr](#), [taniec](#), [literatura](#), [komiks](#), [architektura](#), [fotografia](#), [design](#). Do dyspozycji czytelników jest także indeks twórców i dzieł opisywanych w tekstach

– znajdują się w nim zarówno twórcy współcześni, jak najwybitniejsi artyści w historii Polski. Serwis zawiera ponad 40 tysięcy artykułów.

W serwisie znajdziemy artykuły o najnowszych trendach w kulturze, przekrojowe teksty poświęcone polskiej sztuce i literaturze, a także bardzo ciekawe teksty na temat polskich tradycji, zwyczajów i obrzędów, kulinariów, miejscowości czy przysłów. Opiekunem portalu jest [Instytut Adama Mickiewicza](#).

Muzeum Historii Polski

Anglojęzyczna wersja strony internetowej Muzeum Historii Polski zawiera kilkadziesiąt tekstów o historii naszego kraju w języku angielskim. Większość artykułów na stronie – zarówno w wersji polskiej jak i angielskiej – jest dostępna na wolnej licencji Uznanie Autorstwa-Na tych samych warunkach (CC BY-SA).

Science in Poland – Nauka w Polsce

[Nauka w Polsce](#) to największy internetowy serwis informacyjny poświęcony polskiej nauce, dostępny w dwóch wersjach językowych – polskiej i angielskiej. Głównym celem twórców serwisu jest popularyzacja wiedzy o działaniach i dokonaniach polskich naukowców.

Autorami są dziennikarze Polskiej Agencji Prasowej, a także współpracownicy Fundacji PAP – dziennikarze, psychologowie, biolodzy i inni eksperci. Codziennie publikowane są nowe teksty. Wiele z nich opowiada o najciekawszych badaniach naukowych, w których udział biorą polscy specjaliści. Artykuły są angażujące, dotyczą aktualnych problemów i mogą być znakomitym uzupełnieniem lekcji biologii, geografii, historii, chemii i fizyki. Dodatkowo, teksty na stronie prezentują zagadnienia z tych dziedzin z perspektywy polskich naukowców. Archiwum portalu zawiera kilkadziesiąt tysięcy tekstów i materiałów multimedialnych. W serwisie można znaleźć takie artykuły, jak, między innymi:

- [*Reef-building corals smarter than previously thought, says scientist*](#) ([Koralowce, budowniczo wie raf, są sprytniejsze niż sądzono](#))
- [*Egyptologist: The life of slaves in Egypt was not as hard as we think*](#) (Egiptolog: [życie niewolników w Egipcie – nie takie ciężkie, jak myślimy](#))
- [*Już starożytni Egipcjanie nosili skarpetki, mitenki, a nawet bieliznę!*](#)
- [*Stork. Our stork*](#) ([Bocian. Nasz bocian](#))

- [*Slavs competed with the Vikings on these boats*](#) ([Na takich łodziach Słowianie rywalizowali z Wikingami](#))

Serwis zabytek.pl

Opisywany wcześniej serwis [zabytek.pl](#) prowadzony przez Narodowy Instytut Dziedzictwa jest źródłem wiedzy o zabytkach, stanowiskach archeologicznych, obiektach sakralnych, przemysłowych, [pomnikach historii](#) z całego kraju oraz obiektach z [Listy światowego dziedzictwa UNESCO](#) (ang. World Heritage List) – listy obiektów dziedzictwa kulturowego i naturalnego o wyjątkowej powszechnej wartości dla ludzkości.

Anglojęzyczna wersja serwisu pozwala przeglądać i wyszukiwać zabytki w Polsce, korzystać z systemu kategorii, osi czasu i lokalizacji według województw, a także czytać większość wyczerpujących opisów poszczególnych zabytków w języku angielskim.

Dzięki wersji angielskiej wszyscy użytkownicy Internetu mają dostęp do wiedzy o polskim dziedzictwie kulturowym. Funkcjonowanie wersji angielskiej ułatwia orientację w nazewnictwie zabytków w obcym języku, pomaga tworzyć szlaki wycieczek i tras turystycznych lub przygotowanie się do oprowadzania grupy gości. Wycieczki można zaplanować biorąc pod uwagę różne środki lokomocji (rowerowa, piesza, samochodowa), czas trwania, a następnie przygotowaną wycieczkę opublikować na portalu, zapisać ją w formie pliku PDF, lub z wykorzystaniem urządzenia mobilnego z GPS nawigować się między kolejnymi punktami szlaku.

Oś czasu umożliwia wykorzystanie serwisu na zajęciach z historii czy historii sztuki. Anglojęzyczne opisy będą pomocne dla uczniów przygotowujących teksty lub prezentacje na temat swojej miejscowości czy regionu.

O projekcie

Celem przewodnika jest zachęcić nauczycieli na wszystkich poziomach edukacji do korzystania z treści umieszczonych w Internecie przez biblioteki, archiwa i muzea, a także tworzyć nowe połączenia pomiędzy specjalistami zajmującymi się edukacją w instytucjach kultury a środowiskiem nauczycieli.

O autorce: Nazywam się Marta Malina Moraczewska, zajmuję się animowaniem projektów edukacyjnych i artystycznych wykorzystujących internet i treści cyfrowe. Współprowadziłam projekty *Rok obrzędowy z Wikipedią*, *Dzielimy się Łodzią*, *Etnografia Karpat*, *Wstęp wolny - rozmowy o otwartości w instytucjach kultury*, redagowałam publikację *Otwarte projekty cyfrowe* (Warszawa 2016).

Korekta: Klara Sielicka-Baryłka

Przewodnik dostępny online: <https://nawigatorszkolny.pl>

Treść dokumentu jest dostępna na licencji [Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe \(CC BY-SA 4.0\)](#)

Zrealizowano w ramach [programu stypendialnego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Kultura w sieci 2020](#).

